

Stoslobo

OSLOBODENJE

ruOja nam treba, a o finesama ćemo poslije

Objavljeno: 1.4.2019.

Piše: Miren Aljić

BAJAZIT JAŠAREVIĆ: BLOKOVI NEMAJU ALTERNATIVU

Iz EPBiH kažu da je potez Energetske zajednice ishitren, uz hipotetičke sankcije, dok struka izvan ovog preduzeća tvrdi da je Blok 7 ekonomski neodrživ

Preostali dio sredstava, oko 430 miliona KM, osigurat će direktno EPBiH iz vlastitih sredstava i za njih neće trebati garancije države

Dom naroda Parlamenta Federacije BiH danas će razmatrati odobravanje garancije Vlade FBiH za kredit kod kineske državne banke kojim bi Elektroprivreda BiH gradila Blok 7 Termoelektrane Tuzla. Iako će klubovi delegata, kao i stranačke koordinacije delegata i predstavnika prije same sjednice dogovarati stavove, kako nezvanično saznajemo, većina delegata trebala bi odobriti garanciju, uprkos činjenici da je Evropska energetska zajednica (EEZ) početkom sedmice zvanično i pokrenula postupak protiv BiH nakon što su federalni poslanici dali garanciju na sporni kredit.

Zahtjev Kineza

Podsjećamo, posebno je problematičan dio o izdvajanju javnog novca za projekat koji će, kako je rečeno u pismu Energetske zajednice, građane izložiti desetljećima zagađenja, a osim toga vrijeme je da se BiH suoči sa realnošću tranzicije energetskog sektora sa fosilnih goriva na čiste energije. Garancija Vlade FBiH, iako u skladu sa domaćim zakonima što je potvrdila i Agencija za državnu pomoć BiH, predstavlja kršenje zakona Evropske unije, posebno u dijelu iznosa garancije, odnosno državne pomoći, koja prema zakonima EU može ići do 80 posto kredita, dok je u slučaju Bloka 7 državna garancija 100 posto.

U Elektroprivredi BiH ne vide problem oko garancije i tvrde kako nema faktičkog kršenja zakona.

- To je zahtjev kineske razvojne banke. Oni su pristali da garanciju daje FBiH, iako je uobičajeno da u međunarodnom kreditiranju garanciju daje država. Suštinsko pitanje je zašto bi to bila smetnja kad se iz ovog kredita finansira 85 posto iznosa projekta, dok ostalih 15

postu EPBiH osigurava iz drugih kreditnih sredstava. Tako da garancija, zapravo, ide na 85 posto vrijednosti projekta, kazao nam je Bajazit Jašarević, generalni direktor EPBiH.

Insistiranje na ovakvim uslovima i istrajavanje Kine u finansiranju ovog projekta u nekoliko navrata je nazvano malicioznim pokušajem proboja kineske privrede na tržište Balkana, ali i Evrope. To je tokom posljednjeg medijskog obraćanja negirao ambasador NR Kine u BiH Ji Ping.

- Mi smo spremni da se razgovara i o trilateralnoj i multilateralnoj saradnji. Termoelektrana u Stanarima u RS-u, koju je gradila kineska kompanija, predata je britanskoj kompaniji EFT. Projekat Blok 7 TE Tuzla će također koristiti opremu treće strane, kao što su SAD i Njemačka. Sve to su dobri primjeri, kazao je ambasador Ping.

Međutim, osim EEZ-a, nezadovoljstvo je u nekoliko navrata i iznio komesar za evropsku susjedsku politiku i pregovore o proširenju Johannes Hahn, komentarišući koliko se zapravo mijenjaju prakse u proizvodnji električne energije ukoliko se primjenjuju iste zastarjele tehnologije.

- Ja se samo pitam da li se tehnologije zaista mijenjaju dok istovremeno zadržavate iste karakteristike u proizvodnji električne energije. Na području zapadnog Balkana imamo 16 termoelektrana koje koriste ugalj i zagađuju zrak više nego 250 sličnih termoelektrana zajedno u EU. Govorimo o 3.000 smrtnih slučajeva koje u regionu imate na godišnjem nivou, 8.000 djece obolijeva od bronhitisa. Upravo su to, zbog ovih stvari, pitanja koja neminovno moramo rješavati, kazao je Hahn.

Da projekat izgradnje Bloka 7 itekako ima nedostataka, ali ne onih ekoloških, smatra i penzionisani profesor Aleksandar Knežević, koji je Vladi FBiH, EPBiH i Parlamentu FBiH dostavio zahtjev za nezavisnu recenziju indikatora održivosti ovog projekta.

- Upitno je da li će TE Tuzla moći da odradi i drugi planirani period od 15 godina, odnosno nakon 2050. godine. EEZ će kad-tad onemogućiti javnu i skrivenu subvenciju rudnika uglja, koje u JI Evropi iznose 1,2 milijarde eura, a najveći dio otpada na BiH, Srbiju i Kosovo. Javne i djelimične tajne subvencije rudnicima uglja u BiH u 2017. su iznosile 111 miliona KM. Nije uzeto u obzir da će potražnja za toplotnom energijom koja se ostvaruje kogeneracijom značajno opadati zbog utopljanja zgrada i prelaska industrije Tuzle i okoline na djelatnost manje energijski intenzivnu, navedeno je, između ostalog, u zahtjevu profesora Kneževića, što je, prema njegovom mišljenju, nedvosmislen zaključak da je projekat Bloka 7 neekonomičan.

Iako je problematika oko izgradnje Bloka 7 itekako složena, ne čini se da se ta složenost najozbiljnije shvatila, kako u EPBiH i Vladi FBiH, tako i u Parlamentu FBiH. Upravo to traži i profesor Knežević.

- Projekat Bloka 7 snage 450 MW ne može se prihvatiti bez ozbiljne zvanične stručne i objektivne recenzije. To je u interesu građana BiH, elektroprivredne organizacije, sadašnjih i budućih vlasti, kao i kineskih partnera. Znači, projekat Bloka 7 se ne može prihvatiti samo na osnovu tvrdnji eksperata EPBiH i političara. Nezavisna recenzija je uslov za realizaciju projekta, njegovu modifikaciju ili odustajanje, napomenuo je Knežević.

Političke stranke koje su podržale projekat u Predstavničkom domu PFBiH spremne su dići ruke i u Domu naroda. Kako nam je kazala Alma Kratina, šefica Kluba DF-a u Predstavničkom domu FBiH, nema razloga da delegati koji dolaze iz DF-a ne podrže davanje garancije. Isto su nam potvrdili brojni delegati iz SDA, DF-a i SBB-a.

Nedefinisana konstrukcija

Da projekat izgradnje Bloka 7 nema alternativu, ponovo potcrtava i Jašarević, govoreći kako postupak EEZ-a ne predstavlja smetnju za davanje garancije za kredit.

- Provedena procedura je u skladu sa zakonima BiH, Agencija za državnu pomoć je utvrdila da ne postoje elementi državne pomoći i nema nijedne zakonske smetnje da Dom ne potvrdi odluku. Ovo pitanje, koje otvara Energetska zajednica je, po našem mišljenju, ishitreni pritisak da se projekat izgradnje zamjenskog bloka u TE Tuzla dodatno prolongira i u konačnici zaustavi. Posljedice koje se najavljuju su samo hipotetičke i ne vidimo zašto se projekat ne bi nastavio, a da poslije govorimo o finesama, naglasio je Jašarević.

Podsjećamo, projekat izgradnje Bloka 7 u TE Tuzla trebao bi koštati oko 1,7 milijardi KM, s tim da u projektu finansijska konstrukcija nije do kraja definisana, na što upozorava i EEZ. Najveći dio investicije, oko 1,2 milijarde KM, finansirat će se kreditom EPBiH kod kineske državne banke CEXIM, za što će garanciju dati Vlada FBiH, nakon današnjeg odobrenja u Domu naroda.

Objavljeno:02.04. 2019.

PROJEKTI Direktor EPBiH

Jašarević: U Blok 7 ide najbolja tehnologija na svijetu!

Novac jeste kineski, ali je oprema evropska i američka, kaže Jašarević

K. KEŠMER

Dom naroda Federacije BiH dao je jučer saglasnost na davanje garancija „Elektroprivredi BiH“ (EPBiH) za zaduženje kod kineske Izvozno-uvozne banke u vrijednosti od 614 miliona eura za gradnju Bloka 7 Termoelektrane Tuzla.

Manja potrošnja

Time je konačno stavljena tačka na višegodišnju trakavicu s davanjem dozvola za realizaciju jednog od najvećih poslijeratnih projekata u BiH. Ukupna vrijednost je 1,5 milijardi KM. Samo na pripreme radove bit će utrošeno oko 16 miliona eura.

Snaga Bloka 7 iznositi će 450 megavata uz 270 megavata toplotne energije. Prema procjenama, godišnje će proizvoditi 2.756 gigavat-sati električne energije, uz dosta manju potrošnju uglja, a time i proizvodnju štetnih čestica koje zagađuju zrak.

- Usvajanjem strategije razvoja FBiH se obavezala i na smanjenje emisije štetnih materija. Tako smo donijeli i odluku da, umjesto postojećih blokova u Tuzli i Kaknju, koji zagađuju, napravimo nove, zamjenske. Trenutno mi gasimo povremeno ove stare, kako bi manje zagađivali, a kad napravimo nove, oni će ih skroz zamijeniti. Osim toga, Blok 7 osigurat će nam energetske nezavisnost – kazao je jučer za „Avaz“ Bajazit Jašarević, direktor „Elektroprivrede BiH“.

On ističe da se u projekt gradnje Bloka 7 u Tuzli krenulo prije nekoliko godina, ali da se zbog raznih teškoća s početkom realizacije čekalo.

- Neki su skeptično gledali na taj projekt, jer se radi o postrojenju na ugalj, u svakom slučaju zaustavit ćemo veliku emisiju štetnih čestica koju sada imamo. Novac jeste kineski, jer u izboru finansijera nismo imali drugog. Ali je tehnologija najbolja na svijetu i dolazi iz SAD i EU. Dakle, srce termoelektrane - kotao, turbina i generator - jeste evropsko i američko, i to najboljeg kvaliteta - kaže Jašarević.

Radna snaga

Posebno je važno da se s kineskim partnerima razgovaralo i dogovoreno je da će na Bloku 7, za poslove za koje postoji kvalitetna industrija u BiH, zajedno s „Elektroprivredom BiH“ birati domaće izvođače radova.

- Sve ono što se ovdje može naći, iskoristit ćemo. Sve što se može ugraditi i uraditi bit će povjereno domaćoj industriji. To može značiti i povećanje radnih mjesta. Kada je u pitanju EPBiH, gase se tri stara bloka s tri posade, ali neće biti otpuštanja radnika. Također, ovim će se održati i dva rudnika u Tuzli, inače bi se oni zatvorili – objašnjava Jašarević.

Ispunjeni standardi

Jašarević ističe da je BiH već ranije krenula s poštivanjem evropskih standarda kada je u pitanju zaštita okoliša.

- Prihvatili smo standarde koji se tiču emisije štetnih čestica i potrošnje uglja. I to ćemo Blokom 7 nastaviti - zaključuje Jašarević.

Brojke

56 mjeseci rok za gradnju Bloka 7

20 godina je trajanje kredita, uz grejs period od pet godina.